

Jokirinteen koulun
päihdehuoltosuunnitelma

SISÄLTÖ:

1 JOHDANTO

2 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

2.1 Terveen kasvun ja kehityksen tukeminen

2.2 Päihdekasvatus opetuksessa

2.3 Oppilashuoltotyö

2.4 Yhteistyö huoltajien kanssa

3 VÄLITTÖMÄN PUUTTUMISEN MALLIT VEIKKOLAN KOULUSSA

3.1 Oppilaan epäillään olevan päihtyneenä koulussa

3.2 Selvästi päihtynyt tai sekava oppilas koulussa

3.3 Tupakkatuotteet

3.4 Oppilaan huoli päihteitä käyttävästä kaverista

4 PÄIHTEIDENKÄYTÖN TUNNISTAMINEN JA PUHEEKSIOTTAMINEN

5 YHTEYSTIETOJA

LIITE: TOIMINTAKAAVIO PÄIHDE-EPÄILYTAPAUKSISSA

1 JOHDANTO

Tässä päihdesuunnitelmassa kuvataan Jokirinteen koulun toimintaohjeet tilanteessa, jossa joudutaan tekemisiin alaikäisen oppilaan päihteidenkäytön tai päihde-epäilyn kanssa. Lisäksi päihdesuunnitelmassa kuvataan lyhyesti koulussa toteutettavaa ehkäisevää päihdetyötä. Päihdesuunnitelman loppuun on kuvattu nuoren päihteidenkäytön merkkejä sekä vinkkejä puheeksi ottoon nuoren kanssa kotona.

Tässä päihdesuunnitelmassa päihteillä tarkoitetaan alkoholia, tupakkaa, nuuskaa sekä huumausaineita. Myös lääkkeet, liuottimet ja muut aineet luokitellaan päihteiksi, jos niitä käytetään päihtymistarkoituksessa.

Lähtökohtana on, että alaikäisen päihteiden käyttöön puututaan välittömästi kodin ja koulun, sekä tarvittaessa terveydenhuollon ja sosiaalitoimen yhteistyöllä.

Jokirinteen koulun päihdesuunnitelma tarkastetaan ja päivitetään yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimesta vuosittain.

2 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

Jokirinteen koulun ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön luominen kaikille koulun oppilaille, päihteettömän elämäntavan tukeminen ja päihteidenkäytön ennaltaehkäisy sekä päihteidenkäytön varhainen tunnistaminen ja välitön puuttuminen.

Koulu pyrkii vaikuttamaan omalta osaltaan päihteidenkäytön leviämisen estämiseen yhteistyössä huoltajien ja koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat nuorisotoimi, sosiaalitoimi, seurakunnan nuorisotyö, Kirkkonummen kunnan päihdepalvelut sekä Jokirinteen koulun vanhempainyhdistys.

2.1 Terveen kasvun ja kehityksen tukeminen

Ehkäisevää päihdetyötä tehdään koulun arjessa päivittäin. Ehkäisevää päihdetyötä on esimerkiksi hyvä työilmapiiri ja yhteenkuuluvuuden tunne sekä selkeät säännöt. Oppilaiden viihtymistä koulussa tuetaan esimerkiksi osallisuutta vahvistamalla ja koulussa on selvät rajat koulukiusaamiselle, vahingonteoille ja luvattomille poissaoloille. Jokirinteen koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä osallistuu aktiivisesti koko koulua koskevaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön.

Yksilötasolla ennaltaehkäisevää päihdetyötä on elämäntaitojen opettaminen ja oppilaiden koulumenestyksen tukeminen. Elämäntaitoja käsitellään terveystiedon oppitunneilla sekä syvennetään valinnaisaineryhmissä tai oppilashuollon keinoin. Riskitekijöitä päihteidenkäytölle voivat olla yksinäisyys, oppimisvaikeudet, perheen ongelmat, pitkään jatkunut epäsosiaalinen käytös tai päihdemyönteinen kaveripiiri.

2.2 Päihdekasvatus opetuksessa

Terveystiedon oppiaineen tavoitteena on päihdekasvatuksen näkökulmasta tarjota tietoa ja keskustella oppilaiden kanssa päihteistä, kaveripaineista, omista valinnoista ja kyvystä hahmottaa valintojen seurauksia. Koululaisia rohkaistaan ottamaan vastuuta kaveristaan kertomalla huolistaan jollekin koulun aikuiselle. Nuorilla on oltava eväitä käsitellä omia asenteitaan päihdekokeiluihin ja päihteidenkäyttöön hyvissä ajoin koska päihdekokeilut tapahtuvat usein nuorten omassa kaveripiirissä aikuisten maailman ulkopuolella. Negatiivista sosiaalista painetta koetaan harvoin, vaan yhteiseen hauskanpitoon päihteiden kanssa pyritään mukaan omasta halusta. Yläkoulussa päihteitä käsitellään pääasiassa terveystiedon oppitunneilla kunnan opetussuunnitelman mukaisesti. Päihdeaihetta käsitellään myös maantiedon tunneilla (mm. tupakkateollisuuden ympäristövaikutukset) sekä laajasti biologian tunneilla (päihteiden vaikutus keskushermostoon ja hengityselimistöön sekä raskaudenaikaisen päihteidenkäytön vaikutukset sikiöön).

2.3 Oppilashuoltotyö

Jokirinteen koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä toimii moniammatillisesti ja kokoontuu säännöllisesti. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tehtävänä on koulun toimintakulttuurin kehittäminen turvalliseksi ja terveyttä tukevaksi. Tavoitteena on edistää myönteistä vuorovaikutusta sekä edistää keskinäisen huolenpidon ilmapiiriä. Opettajilla on vastuullisina kasvattajina velvoite kääntyä oppilashuollon työntekijöiden puoleen, mikäli heillä on huoli oppilaasta tai oppilaista. Jokirinteen koulussa työskentelee kaksi terveydenhoitajaa, jotka ovat tavattavissa päivittäin. Terveydenhoitajat ottavat oppilaiden päihteidenkäytön ja asenteet päihteiden käyttöä kohtaan puheeksi terveystarkastusten yhteydessä viimeistään viidenneltä luokalta alkaen ja 9lk:n terveystarkastuksen yhteydessä päihteet otetaan nuoren kanssa puheeksi käyttäen tukena nuorten päihdemittaria (ADSUME).

Huoltajilta kysytään päihteidenkäytöstä laajojen terveystarkastusten yhteydessä.

2.4 Yhteistyö huoltajien kanssa

Vanhemmilla on merkittävä rooli lasten ohjaamisessa päihteettömään elämäntapaan. Nuorten ympärillä olevien aikuisten päihteidenkäyttötavoilla ja huoltajien asenteella alaikäisen päihteidenkäyttöä kohtaan on vahva esimerkkivaikutus.

Kouluterveyskyselyn (THL) mukaan riskiä nuoren päihteidenkäyttöön lisää se, etteivät vanhemmat tiedä, missä nuori viettää vapaa-aikaansa ja kenen kanssa.

Koulu tukee kodin kasvatustyötä esimerkiksi järjestämällä vanhempainiltoja, joissa jaetaan ajantasaista tietoa Jokirinteen oppilaaksiottoalueen nuorten päihteidenkäytöstä. Koulu kannustaa vanhempia tutustumaan nuoren kavereihin sekä luokkakavereiden vanhempiin ja luokkakohtaisista vanhempainilloista olisikin suotavaa varata aikaa keskustelulle koululaisten ikävaiheeseen kuuluvista tyypillisistä ilmiöistä, yhteisesti sovittavista säännöistä, vapaa-ajan vietosta sekä päihteistä.

3. VÄLITTÖMÄN PUUTTUMISEN MALLI JOKIRINTEEN KOULUSSA

Päihteidenkäyttö on kielletty kaikissa koulun järjestämässä toiminnassa sekä koulurakennuksessa ja sen välittömässä läheisyydessä.

Päihdesuunnitelmassa kuvatun välittömän puuttumisen mallin taustalla vaikuttavat seuraavat lait:

Lastensuojelulaki (2007/417)

Tupakkalaki (1994/765)

Alkoholilaki (1994/1143)

Huumausainelaki (2008/373)

Päihdehuoltolaki (1986/41)

Perusopetuslaki (628/1998)

Kaikki koulussamme työskentelevät aikuiset puuttuvat oppilaiden päihteiden käyttöön ja vievät asian oppilashuoltoon tiedoksi. Epäillessään oppilaan käyttävän päihteitä tai akuutisti päihtyneen oppilaan puhutteluun opettajalla on aina oikeus pyytää työpariksi oppilashuoltoryhmän työntekijää. Kyse on aina yksilöllisestä tapauksesta, joten toimintamalli saattaa päihdesuunnitelmassa kuvatusta mallista

poiketa. Tärkeintä on koululaisen etu. Jos koululla havaitaan tai epäillään päihteiden välitystoimintaa, asiasta ilmoitetaan rehtorille, joka harkitsee jatkotoimenpiteet ja konsultoi tarvittaessa poliisia. Jokirinteen koulun kasvatus- ja kurinpitosuunnitelmassa ohjeistetaan tarkemmin kasvatus- ja rangaistuskeinoista.

3.1 Oppilaan epäillään olevan päihtyneenä koulussa

Alkoholinkäytön tunnusmerkkejä voivat olla alkoholin haju hengityksessä, sammaltava puhe, tasapainohäiriöt, puheliaisuus sekä voimakkaammassa humalatilassa aggressiivisuus.

Lääkkeiden ja kannabiksen aiheuttama akuutti päihtymystila muistuttaa alkoholinkäytöstä johtuvaa päihtymystilaa ilman alkoholin hajua. Myös laajentuneet pupillit, punoittavat silmät sekä väsymys ja velttous voivat liittyä kannabiksen käyttöön tai lääkkeiden väärinkäyttöön. Kannabiksen polttamisesta syntyy usein makea, imelä haju, joka tarttuu helposti vaatteisiin.

- Päihtyneen oppilaan tavoittanut koulun työntekijä ilmoittaa tilanteesta rehtorille tai apulaisrehtorille.
- Oppilas ohjataan ensisijaisesti terveydenhoitajalle, joka arvioi tilannetta yhdessä oppilaan opettajan kanssa.
- Pyydetään huoltajaa hakemaan lapsi koulusta kotiin, tarvittaessa oppilas ohjataan huoltajan kanssa terveysasemalle hoitajan arvioon.
- Tehdään lastensuojeluilmoitus.
- Mikäli oppilaalla on alkoholituotteita tai huumausaineita hallussaan, ne viedään rehtorille, joka ilmoittaa poliisille. Muussa tapauksessa tilanteessa mukana ollut työntekijä soittaa poliisit paikalle.
- Seuranta tai hoitoonohjaus oppilashuoltoryhmään kuuluvan työntekijän toimesta.
- Oppilaalle ja oppilaan perheelle tarjotaan keskustelua kunnan ehkäisevän päihdetyöntekijän kanssa.

3.2 Selvästi päihtynyt tai sekava oppilas koulussa

Päihtymyksen oireita ovat toistuva oksentelu, sekavuus, väsymys (ei reagoi puhutteluun, ei tunnu ymmärtävän puhetta) sekä tasapainon häiriöt.

- älä jätä lasta yksin, pyydä toinen aikuinen mahdollisuuksien mukaan kaveriksi.
- Tilanteen vaatiessa soita ambulanssi (112) arvioimaan lapsen tila ja hoidon tarve.
- Mahdollisuuksien mukaan saatetaan terveydenhoitajalle tai kuraattorille
- Ilmoita lapsen huoltajille
- Tehdään lastensuojeluilmoitus
- Koululla käydään tapahtumat keskustellen läpi tilanteeseen osallistuneiden työntekijöiden kesken.
- Tarvittaessa oppilaan ja perheen tueksi perustetaan yksilöllinen monialainen asiantuntijaryhmä.

3.3 Tupakkatuotteet

Tupakoinnin tunnistaa hengityksen ja vaatteiden selkeästi ja voimakkaasta hajusta. Tupakkaan syntyy helposti fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen riippuvuus.

- Mahdolliset tupakkatuotteet otetaan rehtorin haltuun.
- Luokanvalvoja tai tilanteessa mukana ollut opettaja pitää kasvatuskeskustelun
- Ilmoitetaan asiasta oppilaan vanhemmille.

3.4 Oppilaan huoli kaverinsa päihteidenkäytöstä

- Kiitä rohkeudesta. Kerro, että asia on luottamuksellinen (ei juoruilua, some, yms.)
- Kerro kenen aikuisen tietoon viet asian (vaihtoehtoja: rehtori, apulaisrehtori, kuraattori, terveydenhoitaja)
- Siirrytään koulun toimintamalleihin epäiltäessä oppilaan päihteidenkäyttöä (luku 3.1)

4. PÄIHTEIDENKÄYTÖN TUNNISTAMINEN JA PUHEEKSIOTTAMINEN

Nuoret kokeilevat päihteitä tavallisesti suunnittelematta, mutta kaveripiirin vahvalla tuella. Kokeiluluonteista päihteidenkäyttöä voi olla vaikea tunnistaa.

Myönteiset kokemukset kannustavat jatkamaan päihteidenkäyttöä, jolloin käyttö muuttuu satunnaiseksi. Satunnaisen päihteidenkäytön tunnusmerkkejä on muutokset käyttäytymisessä; väsymys, ailahtelevaisuus ja välinpitämättömyys.

Usein ystäväpiiri vaihtuu ja suhteet vanhempiin huonontuvat. Myöhästymiset ja poissaolot koulusta lisääntyvät ja koulumenestys saattaa romahtaa. Harrastukset eivät enää kiinnosta. Päihteiden hankkiminen on kallista ja rahan tarve lisääntyy.

Kannabiksen käytöstä antaa viitteitä myönteinen asenne kannabiksen käyttöön, sekä erikoissanaston hallitseminen. Kannabiksen polttamiseen tarvittavien välineiden löytyminen kertoo yleensä pidempään jatkuneesta käytöstä.

Epäiltäessä nuoren päihteidenkäyttöä, kodin ja koulun yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Ota rohkeasti yhteyttä esimerkiksi koulun oppilashuollon henkilökuntaan ja pyydä avuksi päihteidenkäytön arviointiin. Nuoruudessa vasta harjoitellaan myös päihteisiin liittyvää harkintakykyä.

Ota päihteet ja epäilysi nuoren päihteidenkäytöstä rohkeasti puheeksi myös nuoresi kanssa. Vanhempien asenteella on nuoren päihteidenkäyttöön olennainen merkitys ja puuttuminen ja rajojen asettaminen tuo nuorelle turvaa. Keskustelun käynnistämiseen voi käyttää apuna esimerkiksi ajankohtaista päihdeaiheista uutista tai artikkelia sekä kouluterveyskyselyn tuloksia.

- Ole aidosti kiinnostunut
- Tasavertainen vuorovaikutus
- Nuoren omista havainnoista ja tiedoista kysely / keskusteleminen
- Avoimet kysymykset ja kuuntelu
- Arvostus ja syyllistämisen välttäminen

Lisää ohjeita päihteiden puheeksiottoon: www.paihdelinkki.fi

YHTEYSTIETOJA

Jokirinteen koulu:

terveydenhoitaja Mirkka Kenttä 0503107067

terveydenhoitaja Elisa Järvenpää 0503107066

kuraattori Katariina Mäki-Kokkila 0405630913

Kirkkonummen kunnan palvelut:

Nuorten hyvinvointiasema

Puh: 040 7728124

Soittoajat: tiistaisin klo: 10-11 sekä torstaisin klo 12.00- 13.00

Päihdepalvelut:

Päivystyspuhelin: 050 4140979

soittoajat: maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 9.00 – 15.00

tiistaisin ja torstaisin klo 14:00 – 17:30 ja lauantaisin ja sunnuntaisin klo 9.00- 11.00

Päihdetietoa ja päihdepalveluita verkossa:

www.paihdelinkki.fi

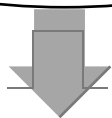
www.irtihuumeista.fi

https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/tietoa_mielenterveydesta/nuorten_mielenterv_eysongelmat/Pages/paihdeongelmat.aspx

LIITE ;TOIMINTAKAAVIO PÄIHDE-EPÄILYTAPAUKSISSA

TOIMINTAMALLI JOS EPÄILET, ETTÄ OPPILAS ON PÄIHTYNYT.

Oppilaan epäillään olevan koulussa päihtyneenä.

Koulun työntekijä ilmoittaa asiasta rehtorille ja vie oppilaan terveydenhoitajalle. Koulun työntekijä ja terveydenhoitaja arvioivat tilanteen yhdessä.

Todetaan, että oppilas on päihtynyt.

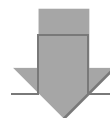

Soitetaan oppilaan huoltajille ja pyydetään huoltajaa hakemaan oppilas kotiin tai tarvittaessa viemään oppilas terveyskeskukseen jatkotutkimuksiin.

Tehdään lastensuojeluilmoitus!

Oppilas ei ole päihtynyt, mutta hallussa on alkoholi- tai huumeaineita.

Oppilas ja päihteet vietään rehtorille, joka ilmoittaa asiasta vanhemmille ja poliisille.

Asiasta tehdään lastensuojeluilmoitus!

Todetaan, että epäily on väärä. Oppilaan koulupäivä jatkuu normaalisti.

Asiasta ilmoitetaan oppilaan huoltajalle